

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3. vedji inserati petit vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12. — za inozemstvo Din 25. — Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. 1., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101 Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Angleški minister Eden o mednarodnem položaju:

Demokracija edino zdravilo proti komunizmu

Pomemben govor angleškega zunanjega ministra v spodnji zbornici — Anglija bo vztrajala na tem, da se španska državljanska vojna nevtralizira in bo delala na to, tudi če druge države odklonijo sodelovanje

London, 20. januarja br. Včeraj popoldne se je sestala spodnja zbornica z svoji prvi seji v letosnjem letu. Za sejo je vladalo veliko zanimanje, ker je vsa javnost pričakovala odgovor na številne interpelacije, nanašajoče se na Spanijo in na pogajanja za nevtralizacijo španske državljanske vojne. Zanimanje so zbužali tudi razgovori, ki jih je imel minister za kolonije Macdonald s predsednikom irske republike De Valerom. Seji so prisostovali skoro vsi v Londonu akreditirani diplomatski zastopniki ter številni tuji novinarji. Galerije za publiko so bile nabite polne.

Tako po otvoriti so začeli ministri odgovarjati na interpelacije. Najprvo je povzel besed minister za kolonije Ramsay Macdonald, ki je govoril:

O POGAJANJAH Z IRSKO

Naglasil je, da se njegovi razgovori z De Valerom v Londonu niso nanašali na ustavne spore in na politično stran odnosov med Anglijo in Irsko, marveč da sta razpravljala predvsem o ureditvi gospodarskih odnosov. Sedanji trgovinski provizorij naj bi se zamenjal z novo trgovinsko pogodbou. V to svrhu se bodo marca ali aprila začela redna pogajanja. Njegovi razgovori so bili samo informativnega značaja.

Ob veliki pozornosti je nato povzel besed zunanj minister Eden, da odgovori na številna vprašanja delavskih in drugih opozicijskih, pa tudi nekaterih vladnih poslanec glede Španije. Predvsem so delavski poslanci zahtevali pojasnila, ali namerava vlada vztrajati pri

PREPOVEDI PROSTOVOLJCEV ZA ŠPANIJO

ne glede na stališče, ki ga bodo v tem vprašanju zavzeli druge države. Minister Eden je ob odobravanju vladne včine izjavil, da bo angleška vlada šla neomajno po svoji začrtani poti ter vztrajala na tem, da se iz Anglije zahraniti vsak transport prostovoljev v Španijo, ne glede na to, ali gre pri tem za angleške ali pa za tuje državljane in ne glede na to, ali bi se hoteli ti prostovoljci boriti na strani madridske vlade ali pa na strani generala Franca. Anglia hoče dosledno in lojalno izvajati politiko nevtralnosti napram dogodkom v Španiji. Seveda pa pri tem ne bo zanemarjal interesov britanskega imperija in bo znala s primernimi ukrepi in ob pravem času varovati politične, gospodarske in prometne koristi imperija. Ne gre pa toliko za prepoved prostovoljcev, kakor za to, da se doseže spoznavanje sklenjenih dogodkov in obstoječih mednarodnih zakonov ne glede na to, kdo jih krši. To pa je odvisno tudi od sodelovanja drugih držav. Vladne sklepe glede Španije pa je mogoče izvajati v okviru obstoječih angleških kongov, v kolikor je to odvisno od Anglie same. O tem vprašanju bo še o drugi priliki spregovoril obširnejše.

Eden je nato odgovarjal na razne druge interpelacije, nanašajoče se na mednarodno položaj. Pri tem je naglasil, da se je v strahu za varnost in mir povabilo v Evropi novo

OBOROŽEVALNO TEKMOVANJE

Vse države povišujejo svoje izdatke za oborožitev, ki pozira milijarde narodnega premoženja. Tudi Anglia ni mogla mirnodušno gledati na ta proces in je bila pod takimi okoliščinami prisiljena poskrbeti za to, da v pogledu državne obrambe ne zaostane za drugimi državami. Toda položaj je danes takšen, da je nujo potrebnih, da vse države zmanjšajo svoje izdatke za oboroževanje. Predpogoj pa je prehodno pomirje med narodi. K temu more dovesti le tesneje

GOSPODARSKO SODELOVANJE

Toda uvažati je treba tudi nove metode za gospodarsko sodelovanje. Tako bi se zboljšali pogoji za razvoj povsod. Gospodarsko sodelovanje in politično pomirje morata nastopiti istočasno. Anglia ne bo nikdar pristala na to, da bi bila Evropa postavljena pred izbiro med desničarsko ali pa levicarsko diktaturom. Anglia nikdar ne bo dopustila,

da bi demokratske države postale žarišča komunizma in njegove propagande. (Slošno ploskanje in odobravanje.) Nasprotno. Anglija je prepričana, da je DEMOKRACIJA EDINO ZDRAVILO PROTIV KOMUNIZMU.

Anglija ni prav nič zadovoljna, da se Evropo deli po političnih ideologijah. Predno pa bi končal svojo govor, hočem reči še nekaj besedi o Nemčiji. Glavno vprašanje vse Evrope je bodočnost Nemčije v vlogi, ki jo mora Nemčija igrati v Evropi. To je narod 65 milijonov ljudi, ki sedaj previško dviga raso in nacionalizem. Svet se vprašuje, kam lahko privedejo te doktrine Nemčije. Vsa Evropa išče sedaj resno odgovor na to vprašanje, ker Evropa ne želi iti po poti negotovih bodočnosti zaradi borbe med raznimi ideologijami. Ta borba bi zasekala Evropi rane, ki jih ne bi mogla preboleti v teku več generacij. Nemčija mora sama odločevati o svoji usodi, vendar pa se mora zavedati

svoje odgovornosti napram vsej Evropi. Če se odloči za sodelovanje z Evropo, potem ne bo v Angliji nikogar, ki se te odločitve ne bi vesilil in ki ji ne bi pomagal z vsem srcem.

Ob koncu je Eden še poudaril, da svet ne more ozdraveti s pakti, z govorili pa z lepimi besedami o miru. Pov sod se mora uveljaviti dobra volja in odklanjati se morajo načela nacionalističnega ekskluzivizma in sprejeti načela za sodelovanje. To sodelovanje bo moglo podpreti mednarodni organizem, ki naj rešuje vse mednarodne spore po vzorih Društva narodov, ki hoče korigit inapredku vse hin pobijati neprijateljstvo proti vsakomur. Mi nimamo druge želje kot da sodelujemo z vsemi brez izjeme.

Odmev v Parizu:

Podpišemo vsako besedo!

Pariz, 20. januarja. z. Včerajšnji govor angleškega zunanjega ministra

Francova ofenziva na Malago se je pretvorila v ofenzivo proti njemu

Pred Malago se biće najbolj krvava bitka v španski državljanski vojni — Na tisoče mrtvih in ranjenih

Gibraltar, 20. januarja. AA. Reuter: Vladne čete so iz Malage začele z močno protiofenzivo. Izid ofenzive še ni znan. Ve se samo, da je to najbolj krvava bitka v vsej španski državljanski vojni. Vse vojne bolnišnice so bile do večera polne ranjencev.

Malaga, 20. januarja. AA. Havas: V teku bitke pri Malagi so uporniške čete imeli velike izgube zaradi hudega ogaja iz strojnici z republikanske strani. Ves dan je radijska postaja v Malagi dajala vesti na vzdobjanal branilice v prebivalstvo.

Madrid, 20. januarja. AA. Havas: Uradno poročilo pravi: Na osrednji fronti se je predalo lojalnim četam pri Quastueri 11 mož in 11 žena s 4 otroci. Na madridski fronti so republikanske čete napadle postojanke na »rdičem vrhu«. Ujeli so enega majorja, 2 častnika in nad 100 uporniških vojakov. Lojalne čete so zaplenile mnogo vojnega materiala.

Valencija, 19. januarja. AA. (Havas) Iz Taragono poročajo, da je neka tuja podmornica vrgla dva torpeda proti španskemu parniku Sistern v bližini rta Delfaro. Torpeda nista zadelna in sta eksplodirala ob stenah v bližini pristanišča. Parnik »Sistern« se je rešil v taragonsko pristanišče.

Salamanca, 20. januarja. AA. Havas: Turkijska radijska postaja poroča o borbah na odseku Siera de los Angelos in pravi, da so bili rdeči odbiti z velikimi izgubami. Nacionalisti so zaplenili eno strojnico, mnogo pušk, metalec min in avtomobil polez granat.

Sevija, 20. januarja. AA. Havas: Nacionalistična radijska postaja poroča, da ni res, da bi bile madridske čete zavzelo lhnikovo v vsečilskem predmetju. Na kliniki se še zmeraj vtje nacionalistična zavstava. Pri napadu v tem odseku so nacionalisti ujeli en tank, en top in en oklopni avtomobil.

Eno nato je ista radijska postaja objavila, da so republikanci izvršili napad pri Los Angeles, kjer pa so bili odbiti. Ob koncu tega poročila se pravi, da je polož republikancev na madrinski fronti obupen in je bil ta napad prirejen samo zato, da bi se zakril tisti položaj, ki se razvija v vsej fronti pred Madridom.

Madrid, 20. januarja. AA. Havas: Mestna občina je objavila, da je vlada v Valencia dala na razpolago 600 avtobusov za prevoz prebivalstva iz mesta. Tako se lahko vsak dan odpelje iz mesta 1800 ljudi.

Nova napetost na Daljnem vzhodu Novi spopadi na rusko-mandžurski meji

Berlin, 20. januarja w. Kakor javlja »Der Angriff« iz Moskve, se je zaradi resnega mandžursko-mongolskega incidenta zopet poostreljalo na Daljnem vzhodu. Oddelek mandžurskega konjeništvu je pod vodstvom dveh ruskih oficirjev prekorail mandžursko mejo ter napadel stražo južnozapočadno ob Uuirmorja. V svrhu zaščite meje je prispel oddelek 200 mož na tovornih avtomobilih, ki je s strojnicami pris-

ili Mongole, da so vrnili nazaj preko meje. Štirje vojaki so bili ubiti, 8 pa je ranjenih. Ker prihajajo v Mandžurijo vesti o koncentraciji eton stran meje, so tudi mandžurske vojaške oblasti poslale močne oddelke čet na mejo. Drug incident se je dogodil v bližini gore Alim Ulah, kjer je prislo do spopada med dvema obmejnima stražama.

Nemško posojilo Grčiji 4 miljarde drahem za oborožitev

Atena, 20. januarja AA. V kratkem bo izšla uredba, ki pooblašča finančnega ministra da podpiše z Nemčijo konvencijo o najetju posojila 4 milijard draham po 3 odstotek, vrailjivo v šestih letih po trgovinskem kliringu, čigar bilanca kaže stalno prebiteit v korist Grčije, ker je Nemčija glavnji kupec grškega tovariša. Posojilo je treba pristeti še saldo, ker znaša grško-nemški kliring okoli 1600 milijonov drahem. Posojilo je namenjeno za nakup vojnega materiala. Grčija bo s tem posojilom lahko letos izvedla prvi del programa svoje vojaške organizacije v višini 5 in pol milijarde drahem, kar je bilo prvotno namenjeno, da se razdeli na osem let. Druga korist posojila bo v tem, da se bo izplačalo s prebitki grško-nemškega kliringa in

da se bo izvršilo brez izvoza tujh valut in deviz, tako, da ne bo grozila nevarnost stabilnosti grške valute.

Atena, 20. januarja. AA. (Havas) V današnjem izjavi je finančni minister Zavicianos popravil svojo včerajšnjo izjavo in dejal, da znaša v Nemčiji sklenjeno posojilo zaradi nakupa in dobave vojnega materijala 2 in pol milijardi draham, ne pa štiri kakor so včeraj napačno poročali. Zavicianos je pristopal: Izkušček tega posojila bo s proračunskimi krediti in drugimi izrednimi dohodki za narodno obrambo omogočil prvi del programa glede nabave vojnega materiala v znesku 6 milijard in 150 milijonov drahem, kar je mnogo več, kakor pa je bio prvotno določeno.

Politični obzornik

JNS in sporazum

z dr. Mačkom

Senator Daka Popović, eden izmed prvakov JNS, je objavil v svojem novosadskem glasilu »Dan« o stanku Stojadonović-Maček članek, v katerem izvaja med drugim: »Mi bi se radovali sporazumu, aki bi ga tudi sklenila JRZ, ker tu gre za velevažno in usodno narodno stvar. Zato zavzemamo tudi napram JRZ lojalno stališče čakanja. Če prineso razgovori o sporazumu z dr. Mačkom bolj čvrsto in solidnejšo podlogo, kakor je ona, na kateri stoji JNS, bomo mi prvi, ki bomo podprtvali ta sporazum. Ne želimo pa bi, da bi moral dolgo čakati na ta sporazum, ker čas poteka in narekuje nam vsem, da skrbimo za to, da bi se vendar enkrat naša notranja politika premaknila z mrtve točke.«

Kmetski pisatelj in »Hrvatska straža«

Mihovil Miškina, po poklicu kmet, je znan hrvatski pisatelj. »Seljačka Misao« objavlja razgovor z njim. Njegova izjava je zanimiva, poučna in značilna. Rekel je med drugim: »Naš kmet veruje, toda v Boga pravice in resnice, ki mu daje moč, da se bori proti človeškim krivljam. Poplja nam Boga prikazujejo v drugi liniji. Oni nam prikazujejo, da od Boga prihaja vse: tečaj in lakota, beda in vojna. In zato da moramo vse to mirno in pokorno prenašati, ker prihaja od Boga, in da se ne smemo boriti proti tem nadlogam. Oni se vsež imo božje, da s tem varujejo svoje interese. Oni nam prikazujejo o drugem svetu. Nas ne, naj ne skrbimo za tužensko življenje, sami pa se trudimo, da si ustvarijo čim najudobnejše življenje že na tem svetu. Naj tudi nam dovolje, da si že tu na zemlji ustvarimo lepo in prijetno življenje, pa bodo izginile nadlage in zlobe in s tem bo vsem nam zasigurano srečno prekrogno življenje.« Kadi teh besed Mihovila Miškine je »Hrvatska Straža« naravno vsa besna in je uobega kmetstva pisatelja nagnala takole: »Nevednost je drzno smeha! Uvažajo to, si še lahko razlagamo drznost Mihovila Miškine, ki lahko o vprašanjih, ki poseljajo v bogoslovje, nekritično govoriti nemnost. Zares je Skoda troštil papir za pobijanje gori navedenih netočnih in ignorskih trditiv Mihovila Miškine!«

Zloraba zastave

Nedavno tega so neki zagrebški listi napadli škofa dr. Akšamovića v Djakovu, da preganja hrvatske duhovnike baje radi razobešanja hrvatskih zastav. Sedaj javlja list »Hrvatska Obrana«, ki izhaja v Djakovu, da je imel škof dr. Akšamović govor, v katerem je povdral med drugim: »Nikdar ne bom dovolil, da bi kaki duhovnik pod firmo »Hrvatskega duhovnika« ziorabil hrvatsko zastavo, da bi ž njo pokril in prikril svoje moralne napake in pregreške. Zakaj to je zločin in izdajstvo, a ne obramba hrvatsvaa.«

Zaradi visokih pristojbin

Jugoslovenska Pošta poroča: »V vasi Djelilovcu pri Travniku je prišlo tik pred božičem do hudega spora med kmeti in tamoznjim župnikom Kovačevićem. Kmetje so enostavno pregnali župnika in njegovo gospodinjo Kato iz župnišča, ne da bi jima dovolili, da bi smeli vzeeti sabo svoje najpotrebitnejše stvari. Nato so zaprli in zaklenili župnišče in cerkev. Povod za ta spor so bile, kakor zatrjujejo kmetje, previsoke pristojbine, ki jih je pobiral župnik. Te dni jeprisel v Djelilovac odposlanec nadškofa dr. Sarica iz Sarajeva, da izraziva spor. Kakor poročajo, se mu ni posrečilo spor izgludit v doseži kompromisa. List prispominja k tej vesti: »Ozirom na veliko robožnost katoliškega prebivalstva je to edinstven slučaj v teh krajih.«

Obramba Srbov

Sarajevska »Jugoslovenska Pošta« objavlja to-le izjavo: »Te dni je bil razposlan po vsi Bosni in Hercegovini anonimen letak, v katerem se na najnesramnejši način okrejuje in denuncira voditelji Srbov načonalistov v Bosni in Hercegovini. Vs

„Kokainska afera“ v duhu časa

Nekaj misli k senzacionalni obravnavi pred ljubljanskim sodiščem

Ljubljana, 20. januarja
Pred desetletji preprost ljudje pri nas niso poznavali kokaina niti po imenu, docim je ta droga zadnje čase postala tako popularna, kakor da jo celo poznamo bolje od tobaka. V času, ko kmetje jedo neslane jedi in ko si si posplojajo ogenj, ker si ne morejo kupiti vžigalnic, kresilni kamen pa ni več v rabi, govorimo tudi o „kokainskem procesu“. Ta proces je izredno značilen za naš čas. Zopet se je izkazalo, da raznemu ustvarjajo ljudi, oblikujejo njihovo moralno in mentalitet, ki dajejo podobno v priliku za nove načine izzivljanja ter »podvige«, silijo jih v zločine ter puščavljata na račun bližnjega.

Toda ne le, da skušajo nekateri živeti na račun krize — ali kakor pravi rekriberti v kahem, razen živjenjskih konjunkturstov, ki so nekakšen barometer duha časa, razmerni tudi oblikujejo človeka tako, da ne more pogresati več nekaterih potreb. Tobak, ki so ga proglašali v začetku za hudočive zelišče in je bila pod kaznimi prepovedana kajta v nekaterih državah, je danes malo da ne živjenjska potrebnost. Podobna je usoda ka ve in krompirja. Krompirja sicer ne moremo prisvetiti med mamilom, lahko pa trdim, da si je krompir pridobil veljavo v posebnih razmerah, v desetletjih strašnega pomanjkanja in lakote. V začetku so proglasili krompir za silen strup.

Po vojni opažajo v vseh tako zvanih kulturnih državah naraščanje primerov živčnih bolezni. Ce bi bile statistike lahko dovolj zanesljive tudi v tem pogledu, bi jasno pokazalo, da tudi silen porast porabe mamil. Ne le alkohola. Alkohol je postal prav za prav že tako nedolžno mamilo, kakor je n. pr. krompir hranilo. In alkoholne piše pristevajo nekateri zdravniki tudi med živila. V vinu so baje zelo potrebljani vitaminini. Skratka, alkohol bo kmalu izgubil spoštijev mamil. Razbičani živi ljudi danes zahtevajo čedalji močnješa mamil. Zdaj ne gr več za redke posameznike, ki bi iskali v mamilih »izgubljeni paradiž«. Čedalje več je »izgubljencev«, ki jim je postal kokain živjenjska potreba. Tihotapstvo kokaina bi ne zavzemalo takšnega obsega, če bi se kokain uporabljal samo v zdravilstvu. Posebne gospodarske razmere ustvarjajo tudi posebne vrste trgovine, kakršna je skriva na prodaja kokaina, toda produkt razmerje tudi človek, ki se je udal strasti mamil ter mu je postal kokain nekakšen živčni kruh. Najprej se je hranil človek s pravljčnim rajskim sadjem, zdaj je pa na njegovem jedilnem listu čedalje več strup. (Jedilni list je treba seveda razumeti v širšem pomenu besede). Mnogim je zdaj

strup že potrebeni od kruha, odnosno stup je postal kruh.

Ko pride do nemavnih procesov, jim seveda časopisje skuša dati več ali manj prizvoi senzacije. Vendar se pogosto prav temi senzacijami skrivajo še večje senzacije; najznačilnejše stvari namreč ljudje radi prezrejo. Ali ni najznačilnejše, da se je med procesom izkazalo, da je bilo žrtve trgovcev s kokainom še več? Najbolj značilno se nam zdi, da so žrtve sedale v razpravnih dvoranah med poslušalci. Ko so se opogumile, so se začele oglašati. Izkazalo se je, da je obtožbo treba razširiti. To se nam zdi značilno zaradi tega, ker kaže, kako slabo veste imajo ljudje, ki so bili v zvezi s kupčevanjem kokaina. Pri tem pa bi tudi ne smeli prezreti, da se je pri zadnjem senzacionalnem procesu izkazalo, da prav za prav ni nične kupoval in prodajal kokaina, vendar je kupčija tako sijajno cvetela. To se pravi, povpraševanje po kokainu je veliko. Trgovina s to drogo, če jo lahko dobis »pod roko«, obeta lep dobitek. Če kaže, se zamešajo v skrivnem ali nelegatno trgovino tudi ljudje, ki so se prej bazili le s poštenimi posli. Proces je pa bil še posebno zanimiv, ker so se prepletale v njem še niti neke srednjevseške, a vendar moderne romantike in da je bil osleparjeni tudi obdoženec. Skrivnosti, ki so jih odkrivali obdoženci, so bile od časa do časa tako fantastične, da ni mogel nihče določiti ostre meje, kje se začenja roman in do kamor seže resnica.

Največja senzacija je bila za mnoge prav v teh pustolovskih zgodbicah, pač začetek, ker doslej pri nas vendar ameriška kriminalna romantička se ni pognila tako globokih korenin. Sprevideli smo, da pisatelji kriminalnih romanov vendar ne pretiravajo vedno, temveč da so realisti. Kriminalna romantička živi torej tudi že pri nas, kakor živi trgovina s kokainom na debelo, ne da bi kdo za njo vedel. Kdo bi mogel pred leti verjeti, da se tudi pri nas kdo peča s skrivno trgovino s kokainom? In kako dolgo bi bila ta trgovina še skrita, če bi je odkrilo čudovito naključje? In kaj vse se še skriva, česar ni mogel odkriti proces?

Toda proces je odkril, da je tudi v naših razmerah že mnogo nezdravega, da je bil »kokainski proces« značilen za duh časa, ki v njem živimo. Skrivena trgovina, sleparja, izsiljevanje, »gangsterske metode« na eni strani, na drugi strani pa občinstvo, ki je prav tako potreboval senzacij velikega formata, senzacij, kakor so kokainisti potrebljali kokaina. Ni pa odkril, ali so med občinstvom v razpravnih dvorani sedeli tudi kokainisti.

rasvijanje skri, odstranjevanje korenin ter doves stavbnega materiala na vseje dajave in na strmine, ki sta vzbudiča tako podražilo, da je prisko drafte kot v sredini mesta. To ni bilo ne ekonomsko ne praktično, ker bi graditelj na isti čas, denar, isto delo in trpljenje na lepem stavbišču že lahko postavil svojo hišico pod streho.

Lep, prostran in soliteren Plavški travnik, ponudi vsakemu interesantu pogovor, da si na lažji način in ob manjših stroških prej postavi prijeten domek kot kjerko drugie.

Protituberkulozni dispanzer v Trbovljah

Kakor vse prejšnje, tako je tukajšnji Protituberkulozni dispanzer tudi v zadnjem mesecu lanskega leta v polni meri izpolnil svojo nalogo. Nenbroj neštečnikov, ki jih je napadla zavratna jetika, je iskalo bodisi naštevi ali pa pomoči v tej človekoljubni ustanovi. Mesec za mesecem prihajajo v vedenju znova se odkrivajo v dispanzerju lažji in težji slučaji jetične obolenosti in zdi: da je med prebivalstvom še vedno dočet, taki, ki bodisi ne polagajo dovoljnega pomena na pojavitajočo se bolezni, ali pa jo celo in nevednost prikrivajo, ter tako ogrožajo svojo okolico. S sistematičnim delom pa je dispanzer v zadnjih letih tudi v tem pogledu storil mnogo, zlasti je izsledil in pritegnil sistematičnu zdravljene vse težje slučaje obolenosti, lažje obolenje pa je z dobrimi nasveti in podukom usmeril k pravilnemu življenju in zdravljenju. Uspehi dispanzerjevega prizadevanja v protitični borbi seveda niso zostali. Mnogi so že ozdravili tako, da so zopet sposobni za delo, drugi so zopet tako daleč okrevali, da že zopet verujejo v življenje, nad katerim so preje že obupali, z nadaljnjim zdravljenjem pa bo pretezen odstotek tudi teh dočetov ozdravilo. V decembri je bilo v dispanzerju skupno pregleđanih 205 pacientov, od teh se pri 86 moških in 9 ženskah ni moglo najti sledov jetike, dočim je bila bolezen ugotovljena pri 33 moških in 22 ženskah, pri 11 moških in 7 ženskah celo odprtjetka, pri 1 moškem in 4 ženskah pa je bila ugotovljena druga bolezen. Radi posvetja pa je obiskalo dispanzer 37 pacientov, začetna sestra dispanzerja je na domu v Trbovljah obiskala 39 bolnikov, izven Trbovlja pa 17. V bolniču je bilo oddanih 5 bolnikov. Rentgen pregled je bil izvršenih 181, pregled izmedka 14. tuberkulozni rekej je bil napravljenih 5, selementarni krv: 19, pneumotorski pa je bil dan 30 bolnikom. Mleka je dispanzer nakar zabil bolnikom tekom decembra 300 litrov.

Iz prednjega se vidi, da izpoljuje dispanzer v rudarskih revirjih in okolici res človekoljubno nalogo in to tem bolj, ker rešuje počasnega hiranja na stotine državljanov, ki so bili že zapisani smrti, pa so s pomočjo dispanzerske oskrbe zopet dobili vero v življenje in ozdravljenje. Zlasti pa je velike važnosti dejstvo, da dispanzer in njegov zdravnikovni posvečajo svoje pažnje le odslasnik, marved tudi naši mladini, ki je, kakor se je ob priliki zadnjih prečkav pokazalo že tudi precej ogrožena od te nevarne sovražnice človeštva. S pravocasno sistematsko akcijo bo dispanzer tudi mnogo mladih življenc rešil obolenja in s tem predčasne smrti.

indakte občinskega proračuna, kar bo daje la samou podporo za javna dela.

Odbornik g. Jazbec teži pojavlja radi zvišanja cen mesta, na kar mu pojavlja predsednik, da je občina na tozadveno vlogo IL skupino posredovala pri sreštem načelstvu, da sklice intereseče radi ureditve tega problema.

Zadnja pot Ivana Robavsa

Smartno, 20. januarja
Včeraj popoldne smo položili pokojnega posestnika, mesarja in gostilničarja g. Ivana Robavsa v večnemu počutku. Mnogi priatelji in znani so ga prišli kropit, ko je ležal sredi cvetja med svečanimi in častno stražo gasilcev. Pogrebne obrede je opravil dekan g. Gornik potem so pa smarški pevec pod vodstvom šolskega upravitelja g. Kovacija zapeli žalostnik »Človek glej«. Po pogrebni obredih v smarški cerkvi so zapeli pevec še »Usmilj seč potem se je pa razvili doig žalni sprevid na čelu s Sokoli iz Litije in Smartna in gasilci. Za gasilci so nosili okrog 20 vencev. Tako lepega pogreba Smartno že dolgo ni viden. Zlasti mnogo je bilo za pogrebom gostilničarjev in mesarjev. Pred krsto je nosil gasilec na blazinici pokojnika, va odlikovanja.

Ob odprtjem grobu je spregovoril najprej pokojnikov prijatelj iz mladih let g. Ferdo Tomazin o pokojnikovem življenju in delu. V imenu sokolstva se je poslovil od pokojnega ustanovitelja litiskega Sokola v zvezstvu podpornika starostnika smarškega Sokola učitelj g. Franjo Vidic, v imenu gasilcev pa tajnik litiskega sreske župe g. France Zapušček. Pevsko društvo »Zvon« je zapelo še najnovejšo skladbo svojega pevovodja »Blagov«, ki je nosil gasilec na blazinici pokojnika.

Profesorско društvo: Predavanje prof. E. Bojc na križi naše srednje šole ob 20. v dvo-

rnih hodnikih.

da so nam pripravili to veliko veselje prav sedaj ter da so tako dolgo odlagali, znotretnost delo. Ker pa zgledi vlečjo, upamo, da bodo začeli čistiti hodniks še omi meščani, ki so se tega dela doslej zadrževali kakor Stari Griki. Zanimivo je bilo zlasti opazovati, kako so dopoldne zadrževali na hodnikih nekatere damice, oborožene s stragli. Vendar ni padla nobeni krov na glave.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 20. januarja katoličani; F. bujan in Sebastian.

DANASNJE PRIREDITVE:

Kino Matka: Valovi ljubegni.

Kino Ideal: Tajnost Charlie Chana.

Kino Union: Veronika.

Kino Sloga: Rose Marie.

Društvo prijateljev glasbenega načrtovanja občinskega zborov na sejini dvorani na magistratu.

Literarni večer predstavnikov mlajše književnosti ob 20. v dvorani Delavske zbornice.

Ljudska univerza: predavanje prof. dr. Zalokarja o potih in celičnih medicinah ob 20. v malih ljubljanskih dvorani.

Jadranska straža: predavanje univ. prof. Hadžija o življenju rib in drugih bitij v morjih globalnih ob 20. v verandni dvorani restavracije Union.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43. Trakoczy ded., Mestni trg 4, Ustav, Selenska ulica 7.

Iz Maribora

Gledališče: V četrtek ponove Žigonove drame »Kadar se utrga oblak«. Red B v soboto bo premiera Nušičeve komedije »Drži odpad«, ker je režiser g. Kovič odoten.

— Vejaški razglas. Vsi v Mariboru stačajoči mladeniči roj. leta 1919 brez ozira na kraj domovinstva se morajo tekmo teča na mesece zglasiti zaradi vpisa v seznam voj. obveznikov v mestnem vojaškem uradu in prinesi seboj krstni in domovinski list.

— Obvezni promet. Lani je potovale preko severne meje 245.776 oseb od teh je odpotovalo v državo 892.33, zapustilo pa državo 100.971 oseba. Največji promet je bil v mesecu junij, julij, avgust in september.

— V Španiji. Te dni so se pojavili v Mariboru neki tajni agenti iz inozemstva, ki so zbirali v Mariboru in okolici mladenečne za Španijo. Neki mladenič je neznanomak izginil, zato je policija uvelia preiskavo.

— Nova politična grupacija v Mariboru. Kakor doznavamo, se vstvarja v Mariboru nova delavsko-politična organizacija, ki je vložila pravila v občinske akademije.

— Občinske zadeve. Na petkov občinski seji je podal mariborski župan poročilo o izboljšanju položaja Mestne hranilnice, ki je postala z milijonskim posojilom zopet likvidna. Pri razpravi o Pomožni akciji so sprejeli sklep, da naj župan pokrene vse potrebljeno, da dobi Maribor iz banovinskega bednostnega fonda dovoljenja sredstva za preiskrbo in zaposlitve pomoč potrebnih. Zanimivo je bilo tudi razmotritve o priključitvi Mariborskemu otoku na vsej občini. S tem bi občina Kamnica pa nekaj izgubila, vendar pa bi Mariborski otok dobil možnost večjega razvoja in izpopolnitve. Na koncu III. dejanja setkanek metli so bili prav dobro podčanci. Režija drame je bila v rokah dobrega in izkušenega režisera g. Ravnkarja. Po končanem programu se je razvila prijetna zabava, med katerim je pevski zbor »Cankarja« lepo zapel nekaj slovenskih narodnih in delavskih pesmi.

J. R.

Zgledi vlečeo

Ljubljana, 20. januarja

Prejšnje čas je bila v Ljubljani lepa navada, da so hišni lastniki in najemniki lokalov ob cesti skrbeli za čiščenje hodnikov, čim je zapadel sneg. Skrbo so tudi postipovali policijski z žaganjem ali peperom, ko se nam je obetala poleđica. Seveda tudi tedaj ni bilo vse idealno, vendar so brezbrinjeno bili le izjema, ki jim je počela lahko stopila na prste.

Toda Ljubljana je napredovala tudi v tem pogledu. Zadnja leta meščanom ni treba več kidati snega s hodnikov, kar ga mestnim delavcem ni treba s cest in parkov. Pretekli teden smo dobili samo za dobro pergišče snega in pozneje nam je nebo še nekoliko navrglo te dobre. V Ljubljani se ni nihče dotaknil belega zaklada. Kamor je sneg padel, tam je obležal. Na cestah nismo nikjer opazili mestnih delavcev pri kidanju snega, pač pa je na periferiji nekaj ljudi čistilo kanale. Sneg je obležal tudi na hodnikih, kajti zgledi vlečeo, najsiti so dobri ali slabii. Čakali smo, da bi nam nebo vzel, kar nam je dalo. Toda nebo nam je dalo sneg, ki se je sprevrgel na naših cestah in hodnikih v led in brozgo. Ker smo bili zadovoljni s prevozom, moramo biti zdaj tudi s poleđico in brozganjem.

Šele senci je meščane začela peči vest, ko je deževalo in so hodnik poleđeneli, da je bilo vse mesto eno samo drsalšče. Poleđica je seveda takoj zahtevala svoje žrte. Davi si nekateri meščani niso upali niti iz hiš. Vendar smo lahko srečni, da nam je nebo naklonilo spremembu vremena, kajti zaradi tega so se začeli goditi cudeži: dopoldne smo namreč opazili na cestah v sredini mesta mestne delavce, ki so začeli kidati sneg. Hvalični smo jim

— Železniški delavci v borbi za obstanek. Včeraj dopoldne se je vrnil v Narodni dom občini zbor delavskoga odseka UJNZB, podružnica v Mariboru. Zborovanje je vodil predsednik g. Menih. Iz poročila je razvidno, da šteje odsek 781 članov. Delavski odsek se je ob vsaki prilikai zavzemal za interese železniškega delavstva in potom deputacij poselgel pridobitev načradnih kreditov ter s tem ublažil pretečo katastrofo praznovanja. Njihovi delegati so dosegli na skupščini bolniškega fonda, da se je zvišala hrana na 17%. Na zborovanju so poročali tudi razni delegati delavskih odsekov iz drugih mest, tako g. Josipovič iz Zagreba, g. Koprove iz Ljubljane in zastopnik oblastne uprave UJNZB g. Jenko iz Ljubljane, ki je nazorno orisal delovanje uprave v pretekli poslovni dobi. Vsa poročila so izvzvena v upravičeno željo in zahtevno položaju, saj je to delavstvo važen činitelj dr

DNEVNE VESTI

— 281 turističnih krajev v Jugoslaviji. Na temelju člena 9 pravilnika o proglašitvi turističnih krajev je podpisal trgovinski minister nov seznam turističnih krajev. Od 476, kolikor jih je bilo doseglo, se je značilo število na 281. Po novem seznamu ima dravska banovina 32 turističnih krajev v ozjemu pomenu besede, 29 klimatsko planinskega in 9 krajev zdraviliškega značaja, skupaj torej 70 turističnih krajev. Beograd je tudi proglašen za turistični kraj v ozjemu pomenu besede. Občinske uprave in drugi zaинтересirani organi lahko poskrbe za izpolnitve pogojev in naknadno zaprosijo, da se iz seznamov brisani in drugi kraji proglaše za turistične.

— Velik prijatelj našega naroda umrl. Na francoski rivijeri je umrl zadnji finančni minister carske Rurije Peter Bark, star 67 let. Po odstopu carja Nikolja II. se je izselil v Anglijo. Pokojni je dobro poznal Jugoslavijo, večkrat je zahajal v Zagreb in Beograd in po vojni je več let soveloval v upravi Hrvatske ekstomne banke in Jugoslovenske udružene banke.

— Stanje naših denarnih zavodov. 31. decembra 1935 je bilo v naši državi 636 denarnih zavodov, od teh 583 bank in 53 hranilnike. V dravski banovini je bilo 10 bank in 20 hranilnikov. Vplačana delniška glavnica je znašala 1.6 milijard, vloge pa stanju z dne 31. decembra 1935, v bankah in hranilnikeh pa 6.9 milijard.

Danes neprekliceno poslednjie!

Opereta, ki je očarala vse gledalce —

Danes zadnja prička, da si jo ogledate

ROSE MARIE

Jeanette Mac Donald — Nelson Eddy

TEATR MATEČKA

Marianne Hoppe — Mathias Wiemann

VALOVI LJUBEZNI

THE UNION

Danes neprekliceno poslednjie!

VERONIKA

Hans Moser, Theo Lingen, Gretl Theimer

Predstava ob 16. 19. in 21. ur

— Iz državne službe. Za policijskega stražnika pripravnika pri upravi policije v Ljubljani je imenovan Frane Šusterj, v višjo skupino so ponaknjeni arhivska uradnica državne sole za sestre v Ljubljani Amalija Šircelj, zvančnica pri banski upravi Ana Geržina, zvančnica pri sreskem načelstvu v Prevaljah Pavel Jezernik, zvančnica pri banski upravi Marica Trampuž, zvančnica pri sreskem načelstvu v Celju Vilma Veletić, pri sreskem načelstvu v Ranišu, služitelj pri sreskem načelstvu v Laškem Andrej Abina, služitelj pri banski upravi Jakob Kamenšek, služitelj pri sreskem načelstvu v Krškem Alojz Metelko, služitelj splošne državne bolnice v Ljubljani Alojz Štrith in služitelj pri banski upravi Martin Usenik.

— Zivalske kužne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 10. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 65 dvoreh perutniške kolera na dveh svinjski rdeči na 3. kuga čebelne zalege na 1 in steklina na 1.

MED. UNIV.

Dr. Vladimir Milavec

SPECIALIST ZA KOZNE IN SPOLNE BOLEZNIS TER KOKMETIKO

naznanjan, da je pričel z ordinacijo.

ALEKSANDROVA CESTA 16, pritličje

ORDINIRA OD 1. DO 3. URE POPOLDNE.

— Iz »Službenega lista«. Službeni list kr. banske uprave dravski banovine št. 6 z dne 20. t. m. objavlja pravilnik o taksah, verskih in vakuški meariških organih in islamskih verskih zajednicah v kraljevini Jugoslaviji, pravilnik o skladu za oljnato semesje in objave banske uprave o pobiranju občinskih davčin v občini Oselicu v letu 1936-37.

— Skromna prošnja. »Službeni list« naše banske uprave izhaja navadno ob sredah in sobotah dopoldne. Razna imenovanja in druge objave v njem pa zagledajo beli dan že zlutoraj, torej še predno so bile uradno objavljene. Če je ta praksa pravilna bi si dovolili proštit, da bi veljala za vse liste.

— Skratinka in davice se v Sloveniji precej širi. V zadnjem tednu decembra je bilo 125 primerov skratinkitev in na novo obolelo 40, davice pa 127 in na novo obolelo 48. Skratinka ni zahtevala nobene žrtve, davice pa 4.

— Planinski Vestnik se je z januarsko številko pokazal v novih platnicah, ki sta jih izdelala gg. ing. arh. Serajnik in Omačen. Kot uvod v letnik 1937 je napisal pred sedniki dr. Pretnar spominski članek na otvoritev največjega planinskega doma v naši državi: Komna. Janko Miškar pričuje tudi v letosnjem letniku svoje: Spomin na opomin in se to pot peča z ne-spodobnim vedenjem v planinah. Slavko Smočej je prispeval izpoved: Naš Človek in naše gore. Inž. Mirk Šušteršič daje dobre nasvetne planincem in našteva temelje složnega sožitja med tem dvojno ljubljeno naravo in članku: Planine in lovec. Inž. Richard Sever opisuje naravni pojav: »Glorijec« v megli na Rjavini, inž. Vlado Šega pa svoj vzpon na: Mont Aiguille. Od člana SPD iz Korotana je pričeben članek: »Sveta Hema v Podjuni«. Viktor Petkovšek, kjer nam odkriva lepo pokrajino in zanimivo flor. Za cvetjem ob Gračnici. Mnogo tehntega prinaša: Obzor in društvene vesti, kjer je priklučen razgled po planinskem časopisu med drugim poročilo o ediciji: The Rucksack kluba iz Manchestr. V januarski številki je pričeben prava foto-uganka, novost, ki bo morda mikala čitatelje fotografie in tudi druge dobre poznavalce naših planin. Posebno vabljejo so umetniške priloge, od katerih predstavlja prva Nj. Vel. kralja Petra II. na Triglavu leta 1935 (foto ing. Dinnik) ter umetniško občuteni posnetek dr. A. Freli-

ha: V Planici. Planinski Vestnik nam s svojo prvo številko izpričuje, da ne bo zastal za drugimi prvorstnimi inozemskimi revijami. Naročnina je nizka ter bi moral vsak planinec biti naročnik glasila SPD Naročila sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestalno vreme z dejem. Včeraj je nekoliko snežilo v Ljubljani. Beograd in Sarajevo deževalo pa v Splitu in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 12. v Skoplju 4. v Sarajevu 8. v Ljubljani 0.0, v Beogradu 0.4, v Zagrabu -1. v Mariboru -2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 755.7. temperatura je znašala 0.0.

— Smrt v poročni noči. V vasi Unčani blizu Hrvatske Kostanjeje se je pripeljal v ponedeljek težka nesreča. V poročni noči sta se zastrupila z cejljkovim dioksimida zakonice Stevo in Milka Mutavdžija. Domaci so čakali, da prideva k obduci in ker ju ni bilo, ju je šla mati buditi. Trkala je na vrata, pa se nista odzvala. Mšlek, da spita je odsla, ker ju pa le ni bilo, ju je odšel buditi oče in našel ju je na postelji že mrtva.

— Strela udarila v tramvaj. V ponedeljek je divila nad Dubrovnikom svinčna neviština, med katero je izmelo in tresalo. Strela je udarila v tramvaj na poti med Dubrovnikom in Gružem. K sreči ni nikome ubila, ker smo tramvaj dober strelovod.

— Razbojni streljali pokopališča na kmete. Po štih letih zaščetovanja so orožniki v Čakovcu aretilirali stiri razbojnike, ki imajo na vesti mnogo zločinov. V nedeljo ponoči so štirje maskirani razbojniki vdri v hišo kmetja Josipa Novaka v vasi Kneževcu. Sledi za njimi je vodila do pokopališča v Čakovcu. Razbojniki so bili res na pokopališču, kjer so jih izsledili kmetje. Razbojniki so pa začeli streljati, na kar so kmetje zbežali in obvestili orožnike v Čakovcu, ki so razbojnike kmalu prijeli. Med njimi je tudi znani vlonmec Jojo v Zadravcu, ki je sedel 4 leta v mariborski kaznilični. On je osumljen, da je bil v oropalu 1. 1931. v Čakovcu kmetja Ivana Zaleka.

Iz Ljubljane

— I Sprejem novega župnika v Trnovem.

Znovoučne cerkve so enote radiostno zadoljni v pozdrav novemu župniku, bivšemu moravskemu dekanu, g. Janku Cegnarju, ki je nastopal svoje novo mesto po upokojitvi župnika, pisatelja g. F. S. Finžgarja. Za slavnostni sprejem je bila farna cerkev le po razvezljivem in okrašenem z zelenjem. Na obeh zvonikih sta bila nameščena križa iz električnih zarnic, v spodnji linii so bili naznečeni krogli iz modrikastih zarnic, visoko nad cerkevnim vhodom pa se je lesketala na pisi: »V pozdrav«, a vhod je bil okrašen z giračnimi zelenjema. Novi župnik se je pripejal ob 19.30 z avtomobilom v spremstvu nekaterih Moravčanov do kapelice nasproti Krakovske ulice, kjer ga je prečakala na vzhod obrežje, velika mnogica zupljakov. Tam ga je pozdravil najprej kapelan g. Matkovič, zelč je mu dobrodošlo. Sprevorod je krenil proti cerkvi, kjer se sledil pozdrav, madino na obeh zvonikih, križi in zelenjih. Prof. Čeane in cerkevni kiparjev, v cerkvi ki je novi g. župnik opravil z asistenco cerkevni obred in blagoslov veriške nakar so pevi pevstva. Krakovski župnik Šupanec in župnički Šupanec in tajnik Lutman. Članska vpisna in članarina ostane kakor v preteklem letu, v društveno upravo za l. 1937 so bili soglasno izvoljeni: starosta Urbančič Alojzij, podstarosta Sever Hrabrošlav, tajnik Lučman Joško, blagajnik Šupanec Pavle, prosvetar Emont Albin, načelnik Perme Bojan, načelnica Stroj Vera, podnačelnica Furiani Mara, praporščak Petersek Janež, Člani uprave: br. gradnik general Miloje Popadič, konjički kapetan I. kl. Ilidža Dragor, župnik Ferdo, Accetto Anita, Zagor Emanuel, Pöschl Rudi, Saharov Kosta, Jazbec Vlado, Goljar Ivan in Jovanovič Vladart, podnačelnik Namestnik odbornikov: Vrenik Alojzij, Steiner Jožica, Virove Franje, društveni zdravnik; br. dr. Suher Edvin.

V nadzornem odboru so: Klofutar Lojze Lombard Ivan, Koren Joško ter njih namestniki: Farnik Oto in Vučković Dušan. Castao razsodisce tvrolet: Rus Jože, Spunt Ivan, Brežih Miloš, Sladovič Ivo in Radoševič Alfonz.

Glavna skupščina je sklenila v zadevi gospodarskega odseka iz 1. 1935 dočlene sklepne in naročila upravi, da končno uredi to zadovo. Prepričani smo, da bo Sokolsko društvo Ljubljana III brezhibno vršilo v letu 1937 svoje nacionalne zvanje in sokolsko miselnost z vedno večjo vnenjo, posebno sedaj, ko je za Bežigradom v narodini in meščanski soli ter v III. drž. realni gimnaziji ločko šolske mladine in zavednega narodnega učiteljstva s profesorskim zborom. To lepo uspelo skupščno se zaključiti mnogi sokolski delavci s pozivom na vzajemno delo in s klicem našega nosnitrnega junakškega krmiljanja: »Cuvajte Jugoslavijo!«

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neugodnega vremena se je danes dovoz živil na živilski trg zelo skrnil. Ker je postal bolj toplo, bi bili zelenjadbi trg mnogo bolj začlenjen, saj so zelenjadbi že danes lahko prodajali nezavarovano, toda ceste so marsikje v pravem pomenu besede neprevozne, da prodajalke niso mogle na trgu. Značilno je, da je bil zelo slab začenjen tudi perutniški trg z jačjo, kajti jajca in poleđina so gredo skrnili.

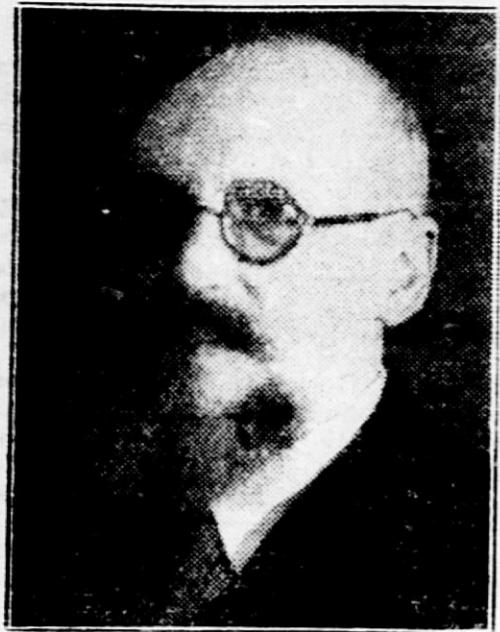
— Ij Siamo začenjen živilski trg. Zaradi iz redno neug

Determinizem in fizikalna kemija sveta

Predavanje vseuč. profesorja dr. Riharda Zupančiča pod okriljem Filozofskega društva

Ljubljana, 20. januarja

V soboto je predaval pod okriljem filozofskega društva univerzitetni profesor dr. Rihard Zupančič o osnovnih problemih

sodobne fizike, ki so istočasno največje važnosti za filozofsko miselnost. Predavanje se je vršilo na univerzi v mineraloskem institutu, a dvorana je bila skoraj premajhna za številno publiko, ki jo je privabila zanimiva, aktualna tema. Predavateljeva znanstvena avtoriteta pa je bila jasna, da bo poklicani govoril o problematički moderne fizike, ki je našla svoj odmev tudi v našem kulturnem življenju.

Po kratkih uvodnih besedah predsednika Filozofskega društva univ. prof. dr. Veberja je povzel besedo predavatelj. Bodil povedano že v naprej, da je v svojem znanstvenem kakovosti oblikovno dovršenem predavanju razbil marsikatero »svetovnomsko« hipotezo, ki se je po kriptom sklicevala na znanstvene izsledke fizike. Pokazal nam je, kako prava fizikalna znanost nima ničesar skupnega s preuranjenim poljudovanjem še nezadostno utemeljenih teorij, ki vede zelo često, dočisto napačnih pojmov.

Predavatelj je razvil fizikalne slike s posebnim ozirom na nauk determinizma, ki je še do nedavno našel svojo največjo zaslomo uprav v fiziki.

Znano je, kako Kant na podlagi hipoteče sošte konstruirala vzročnost, ki mu tudi poleg prostora in časa podlaga za možnost vsake empirije, že njegov prednik Hume pa vidi kauzaliteto podano le v časovnem vrstnem redu dveh dogodkov, od katerih more drugi nastopiti le tedaj, ako je bil prvi pred njim. Naziranja, da za fizikalne dogodke v splošnem eksistira kauzaliteta v Humejevem smislu, imenuje predavatelj objektivni determinizem.

Vobmočju mehaničnega gledanja na svet je ta determinizem našel najperfektnejši izraz pri Laplaceu. Toda za formulacijo determinizma se je Laplace poslužil višje inteligence in morebiti ne samo za olajšavo izražanja. S to inteligenco preide Laplacev determinizem v subjektivno območje, dočim bi po mnenju predavatelja brez nje postal tautologija. Pri formulaciji rabi Laplace tudi poznanje momentanega stanja vseh stvari na svetu, iz katerega bi potem sledilo naslednje stanje. Predavatelj počaka, da ni enostavno govoriti o momentanem stanju vseh delov sveta, ker se mora že celo mehanika mas posluževati kolektivnih pojmov, kakor je pr. gestota, pri kateri ni več govorila o posameznih atomih mase.

Da pa poda vlogo determinizma v moderni fiziki, mora predavatelj najprej razložiti v kratkih potezah logično podlago relativitetne teorije, valovne mehanike in kvantne teorije. Za razumevanje idejne vsebine relativitetne teorije je neobhodno potrebno neko poznanje neeuclidovih geometrij in Riemannove geometrije. Tu pokaže dalje, kako se na poti preko aksiomatike v algebraično upodabljanje najlaže analitično razume glavna vsebina razširjenih geometrij. Na podlagi tega vidimo potem, kako je naravno v fiziki, ki se mora ozirati ne samo na prostor, ampak

torej ne more determinizirati slediti naslednje stanje, ampak le verjetnost za to. Tu stopi v fiziko mesto principa vzročnosti hipoteza, da se kolektivni pojavi velikega števila partikul prilagodevajo verjetnostnu računom. Matematične metode za raziskovanje na podlagi te hipoteze tvorijo valovno mehaniko ter Heisenbergova kvantna mehanika. Tudi za te teorije poda predavatelj fundamentalne ideje, ampak matematičen aparat je tako težak, da posebno kvantna teorija ni izpostavljena prenaglemu poljudovanju.

Predavatelj ne prikriva, da odklanja postavitev dalekolesnih hipotez iz tako mladih teorij, kakor tudi hipoteze iz relativitetne teorije, in da mora fizik, ako hoče ostati v svojem območju, strogo zahtevati eksperimentalno kontrolo matematičnih izjavjanj, ne pa prestopiti k neutemeljeni ontologiji.

Fizika je danes strožje fenomenološka nego kdaj poprej. Odrekla se je nazornosti v metodah. Nove teorije, na katere se še nismo navdili, so vedno služile za navidezno podlago tudi mističnim tendenciam, ki pa s fiziko nimajo nicesar opraviti. Predavatelj je povedal, da se svetovni nazor ne more naslanjati samo na fiziko. Ima svoje področje. Fizika pa dandanes še raziskuje stavbišče in temelje za fizikalno sliko sveta, dokim hoče nekateri videti že celotno fasado.

Pošlusalcu, ki so sledili predavanju z vso pozornostjo, so predavatelju navdušeno aplaudirali. Zaradi pozne ure je bila debata preložena na prihodnjo soboto in se bo vršila na univerzi ob 18. uri. Filozofskega društva pa samo testitamo k izredni višini letosnjih predavanj.

Banovinska ženska bolnica v Novem mestu

Pod novim vodstvom ta zdravstveni zavod naglo in lepo napreduje

Novo mesto, 19. januarja

Statistika slovenskih banovinskih občin zadnjih let izkazuje, da je imela ob 1. 1932 največji priatelek zenska bolnica v Novem mestu, tako, da je po svoji frekvenci na tretjem mestu med slovenskimi banovinskimi zdravstvenimi zavodi. Sedanje vodstvo zavoda, ki vodi bolnico ob 1. 1932, si je postavilo za svoj cilj ne samo strokovno izpolnitveno notranjega bolniškega obrata, nego je poleg tega poleg osobito važnost na to, da je bolnica načelovala vsej zdravstveni in socijalni akciji v prid Dolenske in Bele Krajine.

Lani je zavod rešil dvoje perečih vprašanj: z ureditvijo separativnega porodniškega oddelka je ustvaril varno zavetišče trpečim materam našega podeželja, ki je nedavno začelo prednjačilo po številu težkih septičnih obolenj, nastalih v glavnem zaradi izredno slabih socijalnih prilik, v katerih žive v rode naše dolenske in belokranjske matere. Zaupanje podeželja v sedajo organizacijo zavoda se zrcali najbolje v številu porodov, ki se je od 1. 1932 skoraj potrojilo in v številu smrtnih primerov zaradi sepsa nastalih pri porodih izven bolnice v okoliških srezih, ki je padlo na polovico. Drugo začetno poglavje pa se tice protituberkulozne akcije. Dosedajni statistični podatki o razširjenju jetike v dolenskih in belokranjskih krajih so izkazovali prenike št. vilk. Sele sedaj, ko se je vodstvu bolnice posrečilo s sodelovanjem tuk. protituberkulozne lige ustanoviti protituberkulozni dispanzer, ki postavlja v bolnici za okoliš 5 rezrov, bo mogoče registrirati in poiskati vse primere osobito odprtje jetke in začeti učinkovito, sistematično protituberkulozno borbo.

Sevilčno je izraženo delovanje zavoda takole: zdravniške pomoči je iskalno v bolnicah 2.963 oseb. O teh je bilo zdravljeno v bolniških stolnicah 2.149, v bolniških ambulanci 127, v dispanzerju 687 oseb. Od bolnic zavoda je bilo odpuščenih 1.448 ozdravljenih (67,4%), 494 izboljšanih 22,9% 42 neozdravljenih (1,5%), 48 bolnic pa je umrlo (2,2%). V bolnici se je med drugimi zdravilo 151 akutnih nalezljivih bolezni, 104 primeri pljučne tuberkuloze (med njimi 33 odprtih jetek) ter 55 primerov izvenpljučne-kurirske tuberkuloze. V porodnišnicu je bilo sprejetih 302 porodnice. Zdravniško službo je opravljalo lani poleg upravnika-primarija g. dr. Milana Žige Cervinka se pet sekundarnih zdravnikov ter specijalist za pljučne bolezni. Med drugim je bilo izvršenih 1.006 operacij, 1.296

rentgenoloških preiskav, 742 mikroskopiskih in bakt. pregledov ter 1205 drugih laboratorijskih opravil.

V bolnici posluje kod redno protituberkulozni dispanzer I. reda pod vodstvom specjalista: fitotezoga g. dr. Josipa Prodana s sodelovanjem zdravnikov bolnice. Vse rentgenološke, laboratorijske preiskave in razni operativni posegi se vrše v bolnici. Dispanzer je začel poslovati 2. maja 1936 ter je imel lani 687 ordinacij. Med svojimi bolniki je našel 76 primerov odprtje jetike. Večina teh bolnikov sploh ni slutila, kakšno težko obolenje tli v njih, še manj pa so se zavedali nevarnosti, ki so jo predstavljali za svojo okolico. Težke bolnike je napotil vodja zavoda v zdravilne ali v bolnice, vecinoma v oba novomeška zdravstvena zavoda.

Za tekoče leto ima uprava bolnice v načrtu zgraditve posebne stanovanjske hiše za ekonomia, zdravnike in bolniško osobjo. V izpraznjem traktu I. nadstropja pa bo potem preurejeno prostore za laboratorije in moderno fizikalno terapijo.

Sekta padalcev na zemljo

Posebno versko navado imajo Indi med Radžputano in Delhi. Tu pri mestu Ghobardhanu je sveti hrib, na katerem je dan na dnevu mnogo domačinov, iščočih odrešenje svojih duš v tem, da hodijo okrog hriba in padajo na vsakem koraku z obravom na zemljo. Nekateri gredo celo tako daleč, da nosijo na hrbitih kamne. Ko padeta vrlini na tla, potisne kamen čim bolj naprej, nakar vstane, pobere kamen in ponovi padanje. Zanimivo je tudi, da ne gre samo za ljudi, ki ladajo okrog svetega hriba samo zase, temveč je med njimi mnogo tudi lopincih padalcev, ki jih namejamajo bogataši, da jim samim ni treba padati.

Nedavno je sklenil neki padalec iz Ghobardhana pogodbo z nekim indijskim bankirjem, da bo padal zarj, stiri leta, za kar dobi 80.000 funtov sterlingov. V Ghobardhanu je celo organizacija takih padalcev. Njen predsednik je že 20 let neki Krišna Ram, ki dela prave čudežje iz te pobožnosti. Poleg kamnov vleče za seboj okrog svetega hriba tudi kamenito

20 se vam ne bo posrečilo. Dvomi bi me ubili, ljubša mi je groza gotovosti. Bom vsaj vedela, kaj moram storiti... In pa, če bi bil vendarle nedolžen?

Oči so se ji je radiostno zaiskrile in je skrnila se je te tolažljene misli, te dobre prijateljice v prečutih nočeh.

— Ni namreč izključeno da ga dolžim po krievam. Kdo ve, da-l ni moja ljubomornost neutemeljena. Kdo mi jamči zato, da se ne motim? ... tako bi mogla verjeti, da me on, tako zvest in ravnečen, takoj podlo in zahrbitno varja?

Mankiz je odšimal z glavo in odgovoril malo posnehilivo:

— Mož nikoli ne varja svoje podlo in zahrbtno, če ona o tem ničesar ne ve. Njegova skrb, da bi svoje početje priskrbel, prita o njegovih obzirnostih do nje. Strast, ki vas žene, da vse odkrjete, vse spoznate, ve druge, omožene žene, pa teprav pri tem izkrivavi vaše srce, je največja neumnost na svetu. Zakonska zvestoba, ki jo zahitevate, je skoraj neznanča redkost. Če bi bil jaz na vašem mestu, bi ne odpiral široko oči, da bi bolje videl, temveč bi si jih zakril z rokami, da bi videl čim manj. Ne zahtevajte od moža tegu, česar vam ne more dati, zadovoljite se s tem, kar vam nuditi. Nudi vam lahko svojo vztajnost, prijaznost, potprežljivost, dobro voljo... Vse drugo je roman: tega prepustite knjigam in ne vlačite za življenje.

Komtesa pa ni več poslužila svojega prijatelja. Pred njo je vstajala hišica v dunajskem pred-

mestju, vrtiček ves v zelenju, kamor je vedno smuknila skozi vratca, skrita v bršljinu. Kako sreča sta bila tam, koliko priseg je bilo izgovorjenih in kako zvesto sta jih oba izpolnjevala!

In spomin je odgrnil pred njo one srečne čase njenega prihoda v Pariz, ko je baš žalovala, ko je bila osemnajst mesecev ločena od Armanda, dokler se nista prvič sestala v stanovanju na Elisejskih poljih, ki ga je bila najela, predno se je odločila za stalno stanovanje. Videla je Armand na pragu svojega salona, kako se je ustavil tri korake pred njo ves bleđ in razburjen, kako so mu zažarele oči, ki je pokleplnil pred njo in kako je ona zaplakala od radosti.

Kako jo je ljubil takrat, koliko sladkih, nežnih besed sta izgovorila. Dan se je nagibal k večeru. Že tri ure sta bila skupaj, sedela sta roko v roki, gledala sta si v oči in govorila o bodočnosti. On se ni zmenil za čas, ni se mogel odločiti za odhod od nje. Pridržala ga je na obedu in v jedilnici, kjer je jima strezel samo en sluga. Tam, kjer sta se zadnjič videla, v razkošju in stojaju palacek knezov Schwarzborgov, sta se razveseliila te skromnosti, smejalata se kalkor šolarčka med počitnicami, vse se jima je zdelo lepo, vse prijazno in radostno.

In tako je bilo tudi vseh teh deset let. Živilje je bilo nežnosti, radosti in sreče. Ves ta čas se je bočila nad njunim zakonskim življenjem čista modrina neboskiona brez najmanjšega občutka, ki bi iz njega nenadoma svignila strelo.

krsto in računa, da bo moral pasti 11.873 krat, predno pride s svojim tovorom okrog hriba. Ko ga je pisatelj Gordon Sinclair vprašal kaj hoče zaslužiti s tem za svoje posmrto življenje, je odgovoril: »Da bi se nikoli ne spremenil v žensko.«

ZADNJA BESEDA
— Kdo ima pri vas zadnjo besedo, če se oče.
— Glej no glej! Kaj pa reče navadno?
— Oprosti, mamica, seveda imaš ti prav.

Ljubezen ne pozna politike

Pred poroko starejšega sina Alcale Zamore s hčerkko Larga Caballera

V Valenciji se pripravljajo na poroko starejšega sina bivšega španskega predsednika Alcale Zamore s hčerkko Larga Caballera. Zdaj se je izkazalo, da je bil baš ta ljubavni romantični vzrok odhoda mladega Zamore iz Pariza in da je baš to vzbudilo nedavno političnih dogodkih in odhodu bivšega predsednika republike v Francijo, nači se zdaj uresničil v Valenciji, kjer prisasti sedanjemu predsedniku vlade že vodijo vse priprave. Da prepreči svojima sinovoma odhod v Spanijo in srečanje z ordičočo nevesto ju je Zamora ob odhodu iz Pariza ovrdil francoski policiji, češ, da imata ponarejene potne liste. Ker pa sta imela potne liste od španskega predsednika, sta lahko na odredbo francoskega notranjega ministra nadaljevali svoje pot.

Alcalá Zamora

toliko zanimanja v inozemskem tisku. Alcalá Zamora, osovražen enako pri obeh na življenje in smrt borečih se strankah v Spaniji, je nedvomno mnogo kriv, da je prišlo do državljanske vojne. Predno je odložil predsedniške posle, je napravil spremno politično poteko v svoji družini. Svojo hčerkko je omogočil s sinom generala Queipo de Llana, evojega starejšega sina je pa zaročil s hčerkko socialističnega tajnika, zdaj šefa madridske vlade Larga Caballera. Toda to narodno zedinjenje, doseženo na sedežu predsednika republike, je rodilo samo en sad: dvignilo je vse stranke proti Alcalá Zamori, ki je moral odložiti svoje mesto.

Njegova poselstva ležeča do polovice na ozemlju, kjer je gospodar položaj vojske generala Franca, druga polovica pa na ozemlju pod vladom ljudske fronte, so bila razlažena. Načrt poroke starejšega Zamorinega sina s senorito Caballero, preprečen po

Pticam grozi zima

Ljubljana, 20. januarja
Ze smo mislili, da ne bo snega in hude zime za naše male kraljate pevce, ki so našli vse do sedaj dovolj hrano pod ljubjem in listjem, v gozdu in na travniku, nekaj pa tudi iz rok dobrih ljudi.

Nagla vremenska spremembra pa je načrnila cel prevrat v ptijem svetu in masikatrega ptička bosta vzela zima in sneg. Dosedanje vreme je bilo toliko milo, da so se že najzgodnejši pevci jeli oglasili s petjem. Prejeli smo že celo poročilo, da so podelili za najzgodnejši selic.

Ptiče so baš sedaj, ko jih je zima naredoma presenetila najbolj potrebe naše pomoči, zato jim pa pridno polnimo krmlnice po parkih in vrtovih, kjer nam bodo spomladi s petjem in unitevjanjem mrčesa vračale dobro za dobro! Tudi Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevk v Ljubljani

Kupuj domače blago!

Prizor iz velikega filma »Revolta na brodu Bounty«, ki ga bomo v kratek videli v Ljubljani

In naenkrat je bio vse to uničeno, ta tiba sreča, ta mir se nikoli več ne povrne.

<p